

Principle 17

Het recht op het hoogst bereikbare gezondheidsniveau

info@principle17.org
www.principle17.org

Betreft: Reactie Internetconsultatie Wet vereenvoudiging non-binaire geslachtsvermelding

Amsterdam, 8 december 2023

Geachte lezer,

Om te beginnen is Principle 17, Nederlands collectief dat zich inzet voor transgenderzorg op maat, ontzettend verheugd over dit wetsvoorstel. Het is een goed wetsvoorstel dat voorziet in een pijnlijke lacune in de wetgeving. Veel non-binaire mensen zitten al jaren te wachten op een dergelijke wet. Wat ons betreft: zo snel mogelijk invoeren!

We onderschrijven de beschreven argumenten volledig:

- Gelijke behandeling: nu wordt een ongeoorloofd onderscheid gemaakt tussen transgender personen enerzijds en non-binaire personen anderzijds [MvT pagina 8]. Het is goed dat dit 'recht' getrokken wordt, zodat non-binaire mensen dezelfde rechten krijgen als binaire mensen.
- Recht op zelfbeschikking: met de huidige wet schendt Nederland artikel 8 EVRM, waarin het recht op privéleven en het zelfbeschikkingsrecht worden beschreven [MvT pagina 8/9]. Het is goed dat ook non-binaire mensen het recht op persoonlijke autonomie kunnen genieten.
- Erkenning van de eigen genderidentiteit door de omgeving draagt in hoge mate bij aan het welzijn van non-binaire personen [MvT pagina 6]: wij zien dagelijks de gevolgen van het niet erkennen van de ervaren genderidentiteit van non-binaire en transgender mensen. Dit levert schrijnende situaties op. Een samenleving zou dit burgers niet moeten willen aandoen. Zeker niet omdat de juridische lacune zo eenvoudig op te lossen is, met minimale (juridische) gevolgen.

We hebben echter twee zorgen:

1. Geslachtsregistratie

In de Memorie van Toelichting staat op pagina 11 beschreven dat: Yogyakarta Beginsel 31 (in aanvulling op Beginsel 3) "stelt dat staten moeten zorgen dat identiteitsdocumenten alleen informatie bevatten die relevant, redelijk en wettelijk nodig zijn voor het bereiken van een legitiem doel. Registratie van geslacht op documenten als geboorteaktes, identiteitskaarten, paspoorten en rijbewijzen zou dan ook gestopt moeten worden en geslacht zou niet langer onderdeel moeten zijn van de juridische identiteit."

Nederland onderschrijft de Yogyakarta Beginselen, maar kiest er desondanks toch voor om geslachtsregistratie op te nemen in de Basisregistratie Personen. Dat is heel vreemd. Dit lijkt ook in strijd met de Algemene verordening Gegevensbescherming, waarin beschreven staat dat het onnodig registreren van persoonlijke gegevens ongeoorloofd is.

Yogyakarta Beginsel 17: "Eenieder heeft het recht op het hoogst bereikbare niveau van lichamelijke en geestelijke gezondheid, zonder discriminatie op grond van seksuele geaardheid of genderidentiteit. Seksuele en reproductieve gezondheid is een fundamenteel aspect van dit recht."

Het is in deze context goed te beseffen dat geslachtsregistratie ooit is ingevoerd door Napoleon, omdat hij wilde weten wie dienstplichtige mannen waren. Deze registratie had dus puur militaire motieven. De kerk bleek ook content met de registratie - religie was ook was opgenomen, want zo wisten zij welke 'zieltjes' hun toebehoorden en bij wie de kerk dus kerkbijdrage kon innen. Tijdens de Tweede Wereldoorlog bleek hoe desastreus het registreren van onnodige gegevens kunnen zijn. Na de oorlog is het registreren van religie dan ook afgeschaft. Ook iemands ras registreren we niet langer, omdat we ons realiseerden dat dit racisme in de hand werkt, terwijl juridische redenen voor registratie ontbreken.

Sinds het opschorten van de dienstplicht heeft het registreren van geslacht niet langer juridisch nut. Sterker, van oudsher heeft Nederland het geslacht nooit opgenomen in identiteitspapieren. Met de invoering van het Europees paspoort eind vorige eeuw verscheen geslacht opeens in onze identiteitsdocumenten. (Het Nederlands rijbewijs werkt nog altijd zonder geslacht!)

Ambtenaren die mensen aan de hand van hun legitimatie moeten identificeren, waaronder douaniers, doen dit door middel van drie gezichtskenmerken: de ogen, de neus en de oren. Zij gebruiken nadrukkelijk niet iemands geslacht, omdat er te veel mensen zijn bij wie dit op het eerste oog onvoldoende duidelijk is. Niet alleen vanwege transgender of non-binaire mensen, maar ook veel cisgender en binaire mensen komen over als 'mannelijke vrouwen' of 'vrouwelijke mannen'. Geslacht blijkt dus een onbetrouwbare identificatiekenmerk.

Dit brengt ons tot de vraag: waarom registreren we het geslacht nog altijd? Het leidt tot onnodige bureaucratie, grote problemen bij kennelijke fouten en indelingen waarin mensen zich niet herkennen. Bovendien raden internationale verdragen (die wij zeggen te volgen) het af. Kortom, het zou goed zijn als Nederland zo snel mogelijk zou stoppen met deze archaische praktijk!

2. Ouderschap

Het nieuwe artikel voor non-binaire mensen verwijst naar titel 11, waarin onder andere ouderschap staat beschreven. Mensen die een kind baren, worden juridisch als vrouwelijk beschouwd: zij zijn de 'moeder' van het kind en in de teksten gaat het over 'zij' en 'haar'. Op soortgelijke wijze worden mensen die een kind verwekken juridisch als mannelijk beschouwd: zij zijn de 'vader' van het kind en in de teksten gaat het over 'hij' en 'hem'.

De wetstekst loopt hiermee decennia achter bij de feiten: sinds transgender mensen een medische behandeling kunnen krijgen, is de praktijk anders dan de wet beschrijft. Het is buitengewoon kwetsend voor transgender en non-binaire mensen dat de wet nog steeds aan deze achterhaalde indeling vasthoudt.

Terwijl de oplossing zo simpel is: gebruik de genderneutrale term 'ouder'. Dan zijn er juridisch twee biologische ouders mogelijk: de 'ouder uit wie het kind is geboren' en de 'ouder die het kind verwerkt heeft'. Dit is precies de insteek van de aanpassing van het Besluit Burgerlijke Stand 1994 dat in voorbereiding is (MvT, pagina 19).

Het zou heel prettig zijn als dit wetsvoorstel ook op deze wijziging vooruit zou kunnen lopen en genderneutrale bewoordingen voor ouderschap zou kunnen gebruiken.

Met vriendelijke groet,

Jochem Verdonk

Principle 17

Yogyakarta Beginsel 17: "Eenieder heeft het recht op het hoogst bereikbare niveau van lichamelijke en geestelijke gezondheid, zonder discriminatie op grond van seksuele geaardheid of genderidentiteit. Seksuele en reproductieve gezondheid is een fundamenteel aspect van dit recht."